

Asia: VN/34692/2024

Lausuntopyyntö toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Velvoitteeseen ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, velvoitteeseen hakea ensisijaista etuutta ja perusosan alentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Perusosan suuruuteen liittyvä lausuntopalaute:

-

Tiedon saamiseen ja luovuttamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Kunnan rahoitusosuuden lisäämiseen liittyvä lausuntopalaute:

Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotukeen tulisi poistaa kokonaan. Kuntien rahoitusvastuu perustoimeentulotukimenojen puolikkaaseen tulisi poistaa kunnilta mahdollisimman nopeasti kokonaan. Sote-uudistuksen jälkeen kunnilla ei ole juuri lainkaan keinoja vaikuttaa toimeentulotuen myöntämiseen, joten rahoitusperusta on irrallinen käytännön työstä. Hallitusohjelman mukaan ”hallitus käy läpi kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät siten, että kuntien ei enää tarvitse rahoittaa sellaisia lakisääteisiä tehtäviä, jotka kuuluvat hyvinvointialueiden vastuulle”.

Perhon kunta pitää kuntien kannalta rahoituksen heikennyksenä nyt esitettyä 18–25-vuotiaiden perustoimeentulotuen rahoituksen korotusta 50 prosentista 100 prosenttiin. Kuntien rahoitusvastuuta toimeentulotuesta tai sen osasta ei tule kasvattaa vaan koko rahoitusosuus tulisi poistaa. Perhon kunta katsoo, että esitys kuntien rahoitusvastuun lisäämisestä on myös vastoin hallitusohjelman kirjausta, sillä sosiaalituki kuuluu lakisääteisessä tehtäväjaossa hyvinvointialueiden vastuulle.

Täysimääräinen rahoitusosuus poikkeaisi nykyjärjestelmästä. Nuorten työllistyminen on kunnille tärkeä asia, johon kunnilla on myös selkeät taloudelliset kannusteet. Taloudellinen kannustin on suora ja kaksinkertaisen positiivinen. Kun henkilö työllistyy, etuusmeno poistuu ja verotulojen kertyminen kunnalle alkaa. Talouden kannustin korostuu nuorten kohdalla, joilla ikänsä puolesta on pitkä ura veronmaksajina vielä edessään. Kunnilla on jo runsaasti keinoja aktivoida nuoria työelämään, tämä korotus ei toisi siihen uutta. Nykyinen järjestelmä mahdollistaa riittävästi kunnille nuorten työelämään kannustamisen erityisesti yhdistettynä myös työttömyysturvan rahoitusvastuiden kasvuun. Taloudelliset kannusteet ovat jo nyt riittäviä nuorten ollessa elinvoiman sekä veromaksajanäkökulman kannalta merkittävä väestöryhmä.

Muutos tulee rahoittaa hallitusohjelman mukaisesti täysimääräisesti. Hallitusohjelman mukaisesti "valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita". Mikäli kyseessä oleva muutos toteutuisi, tulisi siitä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset kompensoida kunnille osana valtionosuusrahoitusta täysimääräisesti tämän hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti. Näin ollen uudistus ei tuottaisi säästöjä valtiontalouteen.

Asumismenojen tarkentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Vaikutusten arviointiin liittyvä lausuntopalaute:

Kuntatalouden vaikutusten arviointi on tehty pintapuolisesti ja kokonaisvaikutuksia kuntatalouteen ei ole huomioitu. Vaikutusten arvioinnissa kerrotaan, että kokonaisuudessaan uudistus olisi kuntataloutta vahvistava, mutta esitys ei varsinaisesti tuo ilmi millä tavalla uudistus vahvistaisi kuntataloutta. Tavoite neutraalista kustannusvaikutuksesta on vähimmäistavoite, joka saatetaan tavoittaa, jos tarkastellaan koko kuntakenttää. Vaarana on, että yksittäisten kuntien rahoitustilanne heikkenee kuten sote- uudistuksen myötä kävi valtionosuusjärjestelmässä.

Muu lausuntopalaute:

-

Kultalahti Terhi
Perhon kunta - Kunnanhallitus